

DOSTÁL CONSULTING

EXCELLENCE IN HEALTH & PHARMA

ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

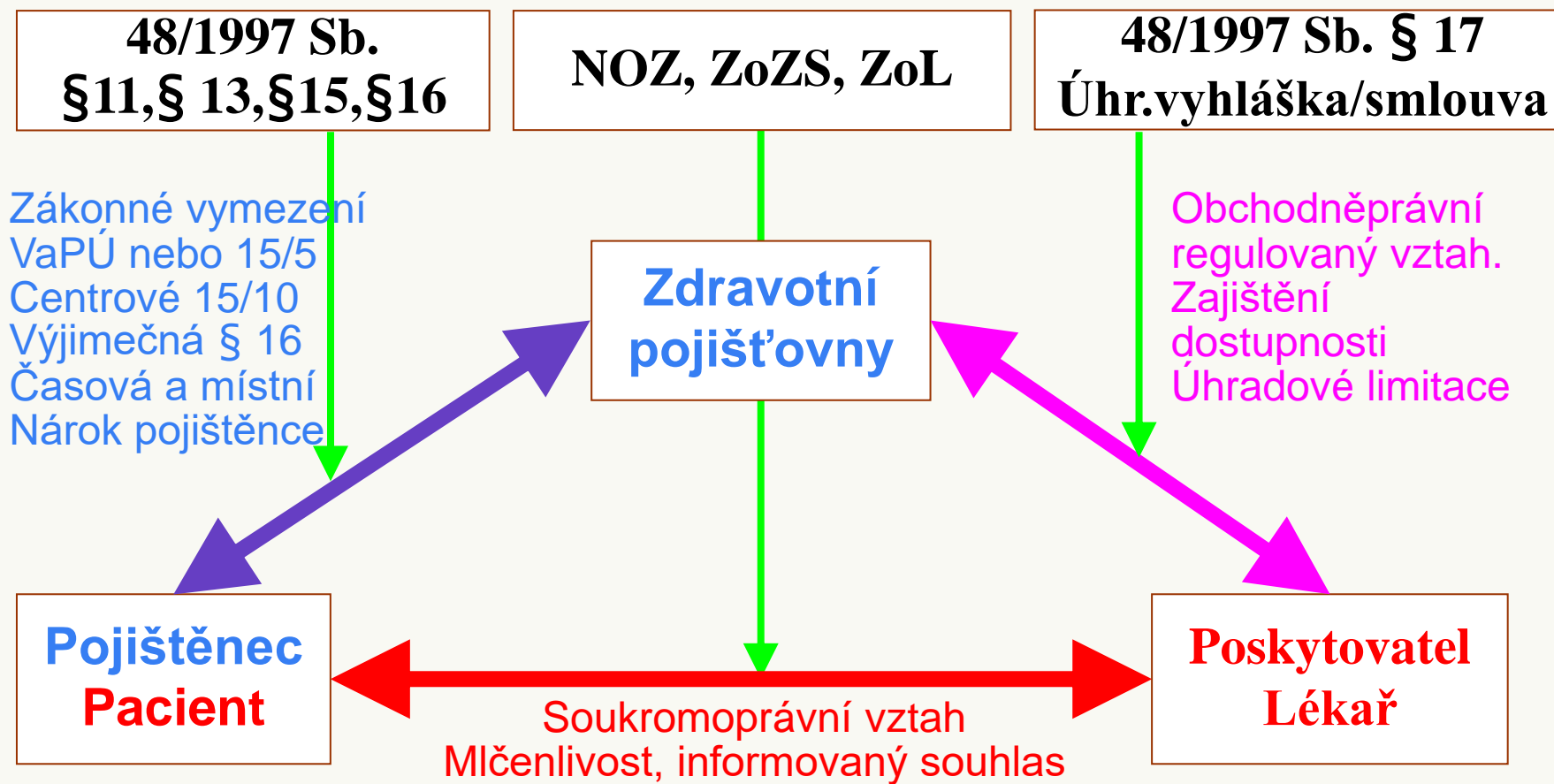
PRAHA, 4. ZÁŘÍ 2020

JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M.

Program

- **Zdravotnický systém a základní definice**
- **Registrace poskytovatele**
- **Práva a povinnosti poskytovatele**
- **Informovaný souhlas, práva a povinnosti pacienta**
- **Vedení zdravotnické dokumentace**
- **Právo a veřejné zdravotní pojištění**

System veřejného zdravotního pojištění

Základní definice

Právní způsobilost

- §15
 - (1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.
 - (2) Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).
- § 23
 - Člověk má právní osobnost od narození až do smrti.

Zletilost, nezletilci

- § 30
 - (1) Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.
- § 31
 - **Má se za to**, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.
- § 32
 - (1) Udělil-li zákonný zástupce nezletilému, který nenabyl plné svéprávnosti, ve shodě se zvyklostmi soukromého života souhlas k určitému právnímu jednání nebo k dosažení určitého účelu, je nezletilý schopen v mezích souhlasu sám právně jednat, pokud to není zákonem zvlášť zakázáno; souhlas může být následně omezen i vzat zpět.
 - (2) Je-li **zákonných zástupců více**, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odporují-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

ÚS: „Nejlepší zájem dítěte“

- Ústavní soud III. ÚS 459/03: „Nejlepší zájem dítěte“
 - Ochrana zdraví a života dítěte, je zcela relevantním a více než dostatečným důvodem pro zásah do rodičovských práv a omezení náboženské svobody, kdy jde o hodnotu, jejíž ochrana je v systému základních práv a svobod jednoznačně prioritní.

Osoba blízká

- § 22
 - (1) Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“);
 - jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.
 - Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

NOZ a svéprávnost: shrnutí

- Dospělí: Více možných režimů
 - Plná svéprávnost (svéprávný jedná sám)
 - Plná svéprávnost a plná moc (svéprávný může jednat sám, ale pověřuje plnou mocí jiného)
 - Předběžné prohlášení, § 38 a násl. (svéprávný, očekávám nezpůsobilost, zařizují se pro ten případ)
 - Smlouva o nápomoci, § 45 a násl. (svéprávný, ale už potřebuji nápomoc, sjednávám si podpůrce se souhlasem soudu)
 - Zastoupení členem domácnosti, § 49 a násl. (nesvéprávný, zatím nemám opatrovníka, zastupuje člen domácnosti se souhlasem soudu)
 - Omezení svéprávnosti, § 55 a násl. (obvykle částečné, nutný úkon soudu, ustanoví opatrovníka; činnost opatrovnické rady)

Definice *lege artis*

- „Lege artis“ není zákonný pojem
- ZoZS, § 4 odst. 5), lokální standard kvality?
 - Náležitou odbornou úrovní se rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.
- NOZ § 2645
 - Poskytovatel odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka; k ujednáním, která to vylučují nebo omezují, se nepřihlíží.
- Pozor na zvláštní právní předpisy (např. ZoL „off-label“ pravidla)!
- Pozor, souhlas není více než zákon!

Chyba při stanovení dg.

- Usnesení NS z 22.3.2005, sp. zn. 7 Tdo 219/2005
 - Stanoví-li lékař při výkonu svého povolání (při poskytování zdravotní péče) chybnou diagnózu, pak to samo o sobě ještě nemusí opodstatňovat závěr, že již tímto porušil svou povinnost vyplývající pro něj z ustanovení čl. 4 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně (uveřejněné pod č. 96/2001 Sb.m.s.), § 11 odst. 1 a § 55 odst. 1, 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, tj. povinnost poskytovat zdravotní péči v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy (povinnost vykonávat své povolání „lege artis“).
 - Závěr o porušení takové povinnosti však může být namístě v případě, když nesprávná diagnóza je důsledkem závažného porušení postupů pro její určování, které lékař zavinil (alespoň ve formě nedbalosti ve smyslu § 5 tr. zák.) a které spočívá např. v bezdůvodném nevyužití dostupných diagnostických metod. Postup lékaře je ovšem vždy nutno hodnotit tzv. „ex ante“, tj. na základě poznatků, které měl k dispozici v době svého rozhodování.

Guidelines v NS 8 Tdo 1421/2008

- K TČ Neposkytnutí pomoci
 - Určení smrti dle tzv. Tonelliho syndromu
 - Česká lékařská společnost J. E. Purkyně nemohla vydat takové závazné standardy, které by byl obviněný jako lékař záchranné služby povinen dodržovat.
 - Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně je totiž „dobrovolné nezávislé sdružení fyzických osob – lékařů, farmaceutů a ostatních pracovníků ve zdravotnictví a příbuzných oborech, příp. osob právnických“ (srov. § 1 odst. 1 jejíh Stanov).
 - Je tedy občanským sdružením, a už proto její doporučení nemohou být pro lékaře (příp. další sdružené osoby) závazná, natož aby mohla být považována za obecně závazné standardy nejen pro její členy, ale dokonce i pro všechny zdravotnické pracovníky v České republice, jak snad chtěl odvolací soud dovodit.

Zavinění: úmysl a nedbalost

- § 15 TZ Úmysl
 - (1) Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel
 - a) chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo
 - b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.
 - (2) Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.
- § 16 TZ Nedbalost
 - (1) Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel
 - a) věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo
 - b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Neodkladná péče dle § 5 ZoZS

- Druhy zdravotní péče podle časové naléhavosti jejího poskytnutí jsou
 - a) neodkladná péče, jejímž účelem je
 - zamezit nebo omezit vznik náhlých stavů, které
 - bezprostředně ohrožují život nebo by mohly vést k náhlé smrti nebo vážnému ohrožení zdraví,
 - nebo způsobují náhlou nebo intenzívní bolest
 - nebo náhlé změny chování pacienta, který ohrožuje sebe nebo své okolí,
 - d) plánovaná péče, která není zdravotní péčí uvedenou (výše)
- Právní význam definice:
 - Ošetřování bezvědomého, dítěte, nesvéprávného bez souhlasu
 - Povinnost přijmout pacienta i přes „kapacitní důvody“
 - Povinnost ošetřit i nepojištěnce, nebo v nesmluvním ZZ
 - Nemožnost zařadit na čekací listinu dle nařízení „o časové a místní“

Práva a povinnosti poskytovatele Práva pacienta, informovaný souhlas

Vztah pacient - lékař

- § 2636 NOZ
 - (1) Smlouvou o péči o zdraví se **poskytovatel** vůči **příkazci** zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví **ošetřovaného**, ať již je jím příkazce nebo třetí osoba.
 - (2) Příkazce zaplatí poskytovateli **odměnu**, je-li to ujednáno; to neplatí, stanoví-li jiný právní předpis, že se péče o zdraví hradí výlučně z jiných zdrojů.
- Co z toho vyplývá
 - Je věcí pacienta, co si „přikáže“ a co odmítne negativním reversem (ne věcí lékaře, nemocnice či pojišťovny)
 - Co nezaplatí pojišťovna, zaplatí pacient
- § 2651
 - **Ošetřovaný, který není příkazcem, může péči o zdraví odmítnout**; jeho odmítnutím se závazek ruší.

§ 31, poučení

- § 31 (1) Poskytovatel je povinen
 - a) zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách ,
 - b) umožnit pacientovi nebo osobě určené pacientem klást doplňující otázky, vztahující se k jeho zdravotnímu stavu a navrhovaným zdravotním službám, které musí být srozumitelně zodpovězeny.
- § 31 (2) Informace o zdravotním stavu obsahuje údaje o
 - a) příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji,
 - b) účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů,
 - c) jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta,
 - d) další potřebné léčbě,
 - e) omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
 - f) možnosti ... vzdát se podání informace o zdravotním stavu podle § 32 a... určit osoby podle § 32 a 33 nebo vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

§ 31, poučení

- § 31 (1) Poskytovatel je povinen
 - a) zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách ,
 - b) umožnit pacientovi nebo osobě určené pacientem klást doplňující otázky, vztahující se k jeho zdravotnímu stavu a navrhovaným zdravotním službám, které musí být srozumitelně zodpovězeny.
- § 31 (2) Informace o zdravotním stavu obsahuje údaje o
 - a) příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji,
 - b) účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů,
 - c) jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta,
 - d) další potřebné léčbě,
 - e) omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
 - f) možnosti ... vzdát se podání informace o zdravotním stavu podle § 32 a... určit osoby podle § 32 a 33 nebo vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

§ 34, souhlas pacienta

- (1) Souhlas s poskytnutím zdravotních služeb se pokládá za
 - a) svobodný, je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku,
 - b) informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace podle § 31; souhlas se pokládá za informovaný také v případě, že se pacient podle § 32 odst. 1 podání informace vzdal.
- (2) Písemná forma souhlasu se vyžaduje, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb určí poskytovatel. Souhlas s hospitalizací musí být vždy v písemné formě. Na vyžádání je pacientovi poskytnuta kopie písemné formy souhlasu.

§ 34, negativní revers

- (3) Pacientovi, kterému byla podána informace o zdravotním stavu nebo se podání informace podle § 32 odst. 1 vzdal a který odmítá vyslovit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb, nejde-li o případ, kdy lze zdravotní služby poskytnout bez souhlasu, je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život. Jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers).

§ 38, péče bez souhlasu

- (1) Pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, jestliže
 - a) mu
 - 1. bylo pravomocným rozhodnutím soudu uloženo ochranné léčení formou lůžkové péče,
 - 2. je nařízena izolace, karanténa nebo léčení podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
 - 3. je podle trestního řádu nebo občanského soudního řádu nařízeno vyšetření zdravotního stavu,
 - b) ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky, pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak, nebo
 - c) jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

§ 28, další práva pacienta

- (3) Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo
 - i) přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče, a to s ohledem na svůj zdravotní stav a v souladu s vnitřním řádem a způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak,
 - j) přijímat ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností registrovaných v České republice nebo od osob pověřených výkonem duchovenské činnosti (dále jen „duchovní“) v souladu s vnitřním řádem a způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, a s ohledem na svůj zdravotní stav, nestanoví-li jiný právní předpis jinak; návštěvu duchovního nelze pacientovi odepřít v případech ohrožení jeho života nebo vážného poškození zdraví, nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
 - k) na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.
- (4) Pacient, který je osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo který je nezletilý, může požadovat, aby při poskytování zdravotních služeb nebyla přítomna osoba podle odstavce 3 písm. e), uvádí-li, že jde o osobu, která ho týrá nebo jinak zneužívá či zanedbává.

„Definice“ vnitřního řádu

- § 46 (1) Poskytovatel je povinen zajistit
 - a) aby byl pacient seznámen se svými právy a povinnostmi při poskytování zdravotních služeb a vnitřním řádem;
 - vnitřní řád nesmí zasahovat do práv pacienta nad míru, která je nezbytně nutná zejména pro řádný chod zdravotnického zařízení a respektování práv ostatních pacientů

Povinnosti pacienta

- § 41 (1) Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen
 - a) dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,
 - b) řídit se vnitřním řádem,
 - c) uhradit poskytovateli cenu poskytnutých zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných zdrojů, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem,
 - d) pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech, o zdravotních službách poskytovaných jinými poskytovateli, o užívání léčivých přípravků, včetně užívání návykových látek, a dalších skutečnostech podstatných pro poskytování zdravotních služeb,
 - e) nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.
- § 41 (2)
 - Povinnosti podle odstavce 1 písm. **c) a d)** **náleží zákonnému zástupci pacienta.**

Zdravotnická dokumentace

Povinnost vést ZD

- § 53 (1) Poskytovatel je povinen vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci a nakládat s ní podle tohoto zákona a jiných právních předpisů.
- § 53 (2) Zdravotnická dokumentace podle účelu jejího zaměření obsahuje
 - Identifikaci poskytovatele a pacienta
 - informace o zdravotním stavu pacienta, o průběhu a výsledku poskytovaných zdravotních služeb a o dalších významných okolnostech souvisejících se zdravotním stavem pacienta a s postupem při poskytování zdravotních služeb

Povinnost vést ZD

- § 54 (1)
 - Zdravotnická dokumentace může být za podmínek stanovených tímto zákonem vedena v listinné nebo elektronické podobě nebo v kombinaci obou těchto podob.
 - V elektronické podobě je zdravotnická dokumentace pořizována, zpracovávána, ukládána a zprostředkovávána v digitální formě s využitím informačních technologií.
- §54 (2)
 - Zdravotnická dokumentace, včetně jejích samostatných součástí, musí být vedena průkazně, pravdivě, čitelně a musí být průběžně doplňována.
 - Zápisy se provádějí bez zbytečného odkladu.
 - Jde-li o poskytování akutní lůžkové péče, zápis o aktuálním zdravotním stavu pacienta se provádí nejméně jednou denně.

Mlčenlivost, přístup k ZD, výjimky

- § 65 (1) Do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi mohou v přítomnosti zaměstnance pověřeného poskytovatelem nahlížet, pořizovat si její výpisy nebo kopie
 - a) pacient nebo zákonný zástupce pacienta; do záznamů autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky (...) pouze v rozsahu záznamu popisu příznaků onemocnění, diagnózy, popisu terapeutického přístupu a interpretace výsledků testů,
 - b) osoby určené pacientem nebo zákonným zástupcem pacienta, pěstoun nebo jiná pečující osoba;
 - c) osoby blízké zemřelému pacientovi v rozsahu stanoveném v § 33 odst. 4;
- postupy podle písmene a), b) nebo c) nesmí narušit poskytování zdravotních služeb.

Mlčenlivost, přístup k ZD, výjimky

- § 65 (2) Do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi mohou bez jeho souhlasu nahlížet, jestliže je to v zájmu pacienta nebo jestliže je to potřebné pro účely vyplývající z tohoto zákona nebo jiných právních předpisů, a to v nezbytném rozsahu,
 - a) osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání a jiní odborní pracovníci v přímé souvislosti s poskytováním zdravotních služeb, kteří jsou zaměstnanci poskytovatele, a další zaměstnanci poskytovatele v rozsahu nezbytně nutném pro výkon povolání, a dále z důvodu splnění úkolů podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů a při hodnocení správného postupu při poskytování zdravotních služeb,

Mlčenlivost, přístup k ZD, výjimky

- Pozor na „výjimky roztroušené v právním řádu“
 - Povinnost hlásit OSPOD
 - Povinnost hlásit dopravním inspektorátům (...)
- Pozor na „nenápadné“ povinnost v ZoZS
 - § 31 (6) Jestliže to zdravotní stav nebo povaha onemocnění pacienta vyžadují, je poskytovatel oprávněn sdělit osobám, které budou o pacienta osobně pečovat, informace, které jsou nezbytné k zajištění této péče nebo pro ochranu jejich zdraví.
 - § 33 (5) Právo na informace o zdravotním stavu pacienta, a to pouze v nezbytném rozsahu, mají rovněž osoby, které s pacientem přišly do styku a tyto informace jsou rozhodné pro ochranu jejich zdraví.
- Pozor na hlášení regresů (§ 55 ZoVZP)

Dokumentace a návaznost péče

- § 45 (2) ZoZS Poskytovatel je povinen
- **f) předat zprávu o poskytnutých zdravotních službách registrujícímu poskytovateli v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost**, je-li mu tento poskytovatel znám, a na vyžádání též poskytovateli zdravotnické záchranné služby nebo pacientovi; registrující poskytovatel v oboru zubní lékařství nebo v oboru gynekologie a porodnictví má povinnost předat zprávu jen v případě, kdy poskytnutí zdravotních služeb indikoval registrující poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost,
- **g) předat jiným poskytovatelům zdravotních služeb nebo poskytovatelům sociálních služeb potřebné informace o zdravotním stavu pacienta** nezbytné k zajištění návaznosti dalších zdravotních a sociálních služeb poskytovaných pacientovi,

Volba poskytovatele Odmítnutí a ukončení péče

ZoZS: Odmítnutí pacienta

- § 48 ZoZS
- (1) Poskytovatel, kterého si pacient zvolil, může **odmítnout** přijetí pacienta do péče, pokud
 - a) by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení nebo jeho přijetí brání provozní důvody (NEBO), personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení; překročením únosného pracovního zatížení se rozumí stav, kdy by zajištěním zdravotních služeb o tohoto pacienta došlo ke snížení úrovně kvality a bezpečnosti zdravotních služeb poskytovaných pacientům již přijatým,
 - b) (vzdálenost místa pobytu a výkon návštěvní služby), nebo
 - c) není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu podle zákona o veřejném zdravotním pojištění; toto právo se nevztahuje na pojištěnce z (EU) či států, se kterými má ČR uzavřenu smlouvu..., zahrnující ve věcném rozsahu nároky na zdravotní péči.

ZoZS: Ukončení péče o pacienta

- ZoZS, § 48 (2) Poskytovatel může **ukončit** péči o pacienta v případě, že
 - a) prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,
 - b) pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,
 - c) pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,
 - d) pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů, úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas, nebo se neřídí vnitřním řádem a jeho chování není způsobeno zdravotním stavem,
 - e) přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jestliže neposkytování součinnosti souvisí se zdravotním stavem pacienta;ukončením péče nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života nebo vážnému poškození zdraví pacienta.

Ukončení péče o pacienta

- ZoZS, § 48 (3)
 - Poskytovatel nesmí odmítnout přijetí pacienta do péče podle odstavce 1 nebo ukončit péči o něj podle odstavce 2 písm. d) nebo e), jde-li o pacienta, kterému je třeba poskytnout neodkladnou péči, jde-li o porod nebo jde o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

ZoZS: Ukončení péče o pacienta

- ZoZS, § 48 (5)
- (5) Důvody odmítnutí přijetí pacienta do péče podle odstavce 1 nebo ukončení péče podle odstavce 2 posuzuje poskytovatel.
- Poskytovatel o odmítnutí přijetí do péče podle odstavce 1 nebo o ukončení péče podle odstavce 2 písm. d) a e) nebo o odmítnutí poskytnutí zdravotních služeb podle § 50 odst. 2 vydá pacientovi písemnou zprávu, ve které je uveden důvod odmítnutí nebo ukončení.

Zdravotní pojištění a práva pojištěnce

Práva pojištěnce

- § 11 zákona 48/1997 Sb.: Pojištěnec má právo
 - Na výběr zdravotní pojišťovny
 - Na výběr poskytovatele zdravotních služeb, který je ve smluvním vztahu k příslušné zdravotní pojišťovně, a na výběr zdravotnického zařízení tohoto poskytovatele; v případě registrujícího poskytovatele může toto právo uplatnit jednou za 3 měsíce,
 - Na časovou a místní dostupnost hrazených služeb poskytovaných smluvními poskytovateli příslušné zdravotní pojišťovny
 - Na poskytnutí hrazených služeb v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem, přičemž poskytovatel nesmí za tyto hrazené služby přijmout od pojištěnce žádnou úhradu

Obecná definice nároku

- § 13, Hrazené služby
 - (1) Ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní služby poskytnuté pojištěnci s cílem zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav nebo zmírnit jeho utrpení, pokud
 - a) odpovídají zdravotnímu stavu pojištěnce a účelu, jehož má být jejich poskytnutím dosaženo, a jsou pro pojištěnce přiměřeně bezpečné,
 - b) jsou v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy,
 - c) existují důkazy o jejich účinnosti vzhledem k účelu jejich poskytování.

Úhrada léků

- § 15 (5)
- Ze zdravotního pojištění se hradí při poskytování ambulantní zdravotní péče léčivé přípravky...pokud pro ně SÚKL rozhodl o výši úhrady (§ 39h). V každé skupině léčivých látek uvedených v příloze č.2 se vždy plně hradí nejméně jeden léčivý přípravek
- Ze zdravotního pojištění se při poskytování lůžkové péče plně hradí léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely, individuálně připravované léčivé přípravky, radiofarmaka, transfúzní přípravky, zdravotnické prostředky, léčivé přípravky pro moderní terapii a tkáně a buňky, v provedení nejméně ekonomicky náročném, v závislosti na míře a závažnosti onemocnění, a pojištěnec se na jejich úhradě nepodílí.

Nárok pojištěnce – výjimečná úhrada

- § 16
 - (1) Příslušná zdravotní pojišťovna hradí ve výjimečných případech zdravotní služby jinak zdravotní pojišťovnou nehrazené, je-li poskytnutí takových zdravotních služeb jedinou možností z hlediska zdravotního stavu pojištěnce.
 - (2) S výjimkou případů, kdy hrozí nebezpečí z prodlení, je poskytnutí zdravotních služeb podle předchozího odstavce vázáno na předchozí souhlas revizního lékaře.

Vybavení po konci hospitalizace

- § 26 Vybavení pojištěnce po ukončení hospitalizace
 - (1) Hrazenými službami je i **vybavení pojištěnce léčivými přípravky**, potravinami pro zvláštní lékařské účely a zdravotnickými prostředky po ukončení hospitalizace na 3 dny nebo v odůvodněných případech i na další, nezbytně nutnou dobu.

Přeprava a cestovní náklady

- § 36 Přeprava a náhrada cestovních nákladů
 - (1) Hrazenou službou je přeprava pojištěnce na území České republiky ke smluvnímu poskytovateli, od smluvního poskytovatele do místa trvalého pobytu nebo do místa bydliště nebo do zařízení pobytových sociálních služeb, mezi smluvními poskytovateli a v rámci smluvního poskytovatele,
 - a to v případě, že zdravotní stav pojištěnce neumožňuje přepravu běžným způsobem bez použití zdravotnické dopravní služby.
 - Pokud k onemocnění pojištěnce došlo v místě bydliště, je přeprava do místa trvalého pobytu, které je vzdálenější než místo bydliště, hrazena jen tehdy, pokud to podle vyjádření ošetřujícího lékaře nezbytně vyžaduje zdravotní stav pojištěnce.
 - Přeprava se provádí vozidly smluvní zdravotnické dopravní služby. Je-li ošetřujícím lékařem indikován doprovod pojištěnce, hradí zdravotní pojišťovna, která hradí přepravu pojištěnce, i přepravu doprovázející osoby, a to ve stejném rozsahu jako přepravu pojištěnce.
 - (2) Přepravu podle odstavce 1 hradí zdravotní pojišťovna ve výši odpovídající vzdálenosti nejbližšího smluvního poskytovatele, který je schopen požadovanou zdravotnickou dopravní službu poskytnout.

Přeprava a cestovní náklady

- § 37
 - (1) Ze zdravotního pojištění se hradí indikovaná přeprava lékaře a ostatních zdravotnických pracovníků za pojištěncem.
 - (2) Pokud se pojištěnec, který má nárok na přepravu podle § 36, rozhodne pro dopravu soukromým vozidlem řízeným jinou osobou a pokud ošetřující lékař takovou dopravu schválí, má pojištěnec nárok na náhradu cestovních nákladů ve výši odpovídající vzdálenosti nejbližšího smluvního poskytovatele, který je schopen požadované zdravotní služby poskytnout.

Nárok pojištěnce na „časovou a místní“

- § 11 (1) , pojištěnec má právo
 - na časovou a místní dostupnost hrazených služeb poskytovaných smluvními poskytovateli příslušné zdravotní pojišťovny
- § 40 (3) Zdravotní pojišťovny musí zajistit
 - a) místní dostupnost hrazených služeb (dojezdová doba z místa bydliště, „dojezdovou dobou se pro účely tohoto zákona rozumí doba v celých minutách, která odpovídá efektivní dostupnosti místa dopravním prostředkem rychlostí která je přiměřená typu pozemní komunikace“, dojezdové doby stanoví vláda nařízením,
 - b) časovou dostupnost hrazených služeb. Časovou dostupností se rozumí zajištění poskytnutí neodkladných a akutních hrazených služeb ve lhůtě odpovídající jejich naléhavosti . Lhůty vyjadřující časovou dostupnost plánovaných hrazených služeb stanoví vláda nařízením.

Vymahatelnost

- § 11 (2)
 - Má-li pojištěnec za to, že mu nejsou poskytovány hrazené služby v souladu s tímto zákonem, může podat stížnost podle zákona o zdravotních službách.
- § 46 (1)
 - Zdravotní pojišťovna je povinna zajistit poskytování hrazených služeb svým pojištěncům, včetně jejich místní a časové dostupnosti.
- § 45a (1)
 - Zdravotní pojišťovně, která nepostupuje v souladu s ...§ 46 odst. 1 ..., může Ministerstvo zdravotnictví uložit pokutu až do výše 10 000 000 Kč. Pokuta je příjmem státního rozpočtu. Zdravotní pojišťovna je povinna hradit pokutu z jejího provozního fondu.

„Nadstandard“ v judikatuře NSS

- Aktuální rozsudek NSS ČR
 - 9 Ads 434/2017, srpen 2019
 - Věcná podstata: LP SPINRAZA v zahraničí
 - Právní otázka oddělitelnosti nároku na lék a na péči samou
 - Zajímavá reference k případu ESD C-268/13 „Petru“ (kvalita péče)
- § 13 ZVZP
 - (1) Ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní služby poskytnuté pojištěnci s cílem zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav nebo zmírnit jeho utrpení, pokud
 - a) odpovídají zdravotnímu stavu pojištěnce a účelu, jehož má být jejich poskytnutím dosaženo, a jsou pro pojištěnce přiměřeně bezpečné,
 - b) jsou v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy,
 - c) existují důkazy o jejich účinnosti vzhledem k účelu jejich poskytování.
- § 15/5 ZVZP
 - Ze zdravotního pojištění se při poskytování **lůžkové péče** plně hradí léčivé přípravky (...) zdravotnické prostředky, léčivé přípravky pro moderní terapii a tkáně a buňky, v provedení nejméně ekonomicky náročném, v závislosti na míře a závažnosti onemocnění, a pojištěnec se na jejich úhradě nepodílí.

„Nadstandard“ v judikatuře NSS

- **Názory soudu**
 - Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem městského soudu, dle kterého poskytnutí úhrady zdravotních výkonů se z hlediska logiky a systematičnosti zákona o veřejném zdravotním pojištění odvíjí od toho, zda jde o zdravotní výkony spojené s aplikací léčivých přípravků hrazených ze systému veřejného zdravotního pojištění.
 - Ze systematiky zákona o veřejném zdravotním pojištění vyplývá, že zdravotní služby vymezené v § 13 tohoto zákona jsou obecně hrazeny, není-li dále stanoveno jinak.
 - Zdravotní léčebná péče a poskytnutí léčivého přípravku jsou dvě samostatné zdravotní služby, jejichž úhradu zákon vzájemně nepodmiňuje, a není zřejmé, z čeho by měl vyplývat opak.

DOSTÁL CONSULTING

EXCELLENCE IN HEALTH & PHARMA

Děkuji za pozornost

Ondřej Dostál

ondrej.dostal@zdravopravo.cz